

Mozgóképkultúra és médiaismeret helyi tanterv - 9. évfolyam

A 9. évfolyamon a tantárgy óraszámát heti 1 óra, vagyis 36 óra.

A mozgóképkultúra és médiaismeret elsősorban a médiaszövegek szövegértési képességének fejlesztését és az audiovizuális média társadalmi szerepének, működési módjának tisztázását szolgálja, hiszen a média rendkívüli hatással van korunk emberének tájékozottságára, személyiségére. Tömegek napirendjét osztja be a televízió, sugalmazza, hogyan gondolkodjunk a világ dolgairól, étkezési, vásárlási divatokat indít, hősöket, eszményeket, életcélokat teremt. Az internet virtuális közege nagyon sok fiatal második otthonaként funkcionál, ahol több időt töltenek el, mint bárhol másutt. Mivel a média képes arra, hogy átformálja a nyelvet, az értékrendet, a ritmusérzékletet, az ízlést, a vágyakat, a hősöket, a tabukat, a művészetet és a műélvezetet, az alkotást és a befogadást egyaránt, a médianevelés a személyiségfejlesztés alapvető eszköze.

A médiaműveltség fejlesztése szoros kölcsönhatásban van a résztvevő és aktív állampolgári szerep elsajátításával, valamint a kritikai és kreatív képességek fejlesztésével. Ily módon hozzájárul a Nemzeti alaptantervben megjelenő kulcskompetenciák fejlesztése közül az *anyanyelvi kommunikációs készség, a digitális, a szociális és állampolgári kompetenciák, valamint az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőkészség* fejlesztéséhez.

A mozgóképkultúra-médiaismeret oktatás kiemelten fejleszti a kommunikációs és együttműködési készséget, támogatja az alkotásra való beállítódást, fejleszti a problémamegoldó képességet, a megfigyelés, a tájékozódás, a rendszerezés képességét. Elemzéssel és az alkotói szerepek gyakoroltatásával fejleszti a reális énkép kialakítását. A művészi alkotásokban feltáruló konfliktusok értelmezésével, a valós emberi sorsok átélhető megjelenítésével segíti a toleráns, másokkal szemben empátiás személyiség kialakítását, az életvezetés és az érvényesülés során adódó krízishelyzetek humánus kezelését. Ily módon hozzájárul a kiemelt fejlesztési követelmények közül az *erkölcsi neveléshez, a demokráciára neveléshez, az önismeret és társas kultúra fejlesztéséhez, a testi és lelki egészségre neveléshez* és természetesen mindenképp *a médiatudatosságra neveléshez*. A tantárgy oktatásának elsődleges célja, hogy a tanulók életkoruknak megfelelő felkészültséget szerezzenek a különböző médiaszövegekkel kapcsolatban az önálló és kritikus attitűd kialakítására, és nyitott szemlélettel használják a hagyományos és az új médiumokat – vagyis a mozgóképi írás-olvasástudás és a kritikai médiatudatosság fejlesztése. Ehhez az alsóbb iskolafokokon más tantárgyakban modulárisan megjelenített és elsajátított alapszintű mozgóképnyelvi és művelődéstörténeti tájékozottság áttekintésére, összekapcsolására, alkalmazására és továbbfejlesztésére, valamint a naív fogyasztói szemlélet áttértékelésére van szükség.

A mozgóképkultúra és médiaismeret oktatása során tudatosítani kell, hogy a technikai képreprodukcióknak miféle viszonya van a valósághoz, a mozgóképi vagy internetes tartalmak mennyiben alkalmasak a tapasztalati világ reprodukálására, egyúttal a személyes közlésre. Tudatosítani kell, hogy a mediatiszálódó kommunikációt miért és miképpen láttatják oly sokan a minőségi kultúra és egyúttal a személyiség autonómiája veszélyeztetőjének (pl. információfüggőség, kényszerfogyasztás) –, de azt is, hogy a technikai képreprodukció és a hálózati kommunikáció egyidejűleg miféle esélyt hordoz a kulturális örökség védelmére, a kreatív önkifejezésre, a civil társadalom erősítésére, a választás képességének fejlesztésére.

Az audiovizuális szövegek szövegértési képességének fejlesztése során arra is törekedni kell, hogy a tanulók ismerjék fel a médiaszövegekben megjelenő kulturális mintákat. Az értelmezés egyik rétege tehát az ábrázolásban megmutató szerzői vagy műfaji dominancia (személyesség, stílus, konvenció) és a befogadásban megmutató nézői szerep (elvárás, azonosulás) felismerése, míg a másik meghatározó réteg a médiaszövegek befolyásoló, gyakran rejtett érték- és érdekszerének felismerését jelenti.

Ezért a tárgy oktatása során a tanulóknak lehetőséget kell kapniuk a tömegkommunikációs eszközök kritikus és szuverén használatára, történelmi, társadalmi és kulturális összefüggések felismerésére, arra, hogy a megfelelő szövegek, mozgóképi alkotások tanulmányozása útján jobban megismerhessék saját személyiségüket.

A mozgóképkultúra és médiaismeret óráin a diákoknak lehetőséget kell biztosítani arra is, hogy alkalmas kreatív gyakorlatokkal fejlesszék kifejező képességüket és kifejezőkedvüket. A digitális technológiák térnyerése megkerülhetetlenné teszi, hogy a tanulók aktív résztvevői, ne csupán passzív befogadói legyenek a mediális kommunikációnak.

A szövegalkotás és -elemzés során kiemelt szempont a technikai képreprodukció és a valóság problematikus viszonyának megragadása, a szerzői és a műfaji beszédmódok különbségeinek megtapasztalása, az új médiumok sajátos szövegformáinak tanulmányozása saját munkák elkészítésének segítségével. A médiahasználat kutatása a közönség(ek)et jellemző paraméterek feltérképezésére, az ismeretekhez, adatokhoz jutás alapvető módszereinek áttekintésére, a tervezés, szervezés, az adatfelvétel és a kiértékelés gyakorlati megtapasztalására épül.

Média					
(fő)témák megnevezése a kerettantervben órakerettel	főbb tematikai egységek megnevezése a helyi tantervben órakerettel	altémák megnevezése a helyi tantervben	A tudatosítást segítő néhány fontos kérdés	Az ismeretek elsajátítását segítő néhány alapvető állítás	javasolt óraszám
-	<i>A médiaműveltség (2)</i>	<i>A médiaműveltség fogalma</i>	Mit jelent a médiával kapcsolatban a műveltség?	A médiaműveltség a különböző médiaformákhoz való hozzáférés, elemzés, kritikai értékelés és előállítás képességeinek összessége.	1
		<i>Médiaoptimizmus, médiapesszimizmus</i>	Vajon hogyan hat ránk a média, mennyire befolyásolja gondolkodásmodunkat, értékítéleteinket? Miért a szélsőséges a megítélése az újonnan megjelenő médiumoknak? Igazolt-e a média ilyesfajta szélsőséges megítélése?	A média a tömegek káros befolyásolásának vagy a társadalmi egyenlőtlenségek és igazságtalanságok kiegyenlítésének eszköze – állítják egymással is vitatkozva a médiáról szóló optimista vagy pesszimista álláspont képviselői. A média pesszimista és/vagy optimista felfogásának relevanciáját nem igazolták kutatási eredmények.	1
<i>A kommunikáció történetének fordulópontjai és a nyilvánosság (4)</i>	<i>A kommunikáció történetének fordulópontjai és a nyilvánosság (4)</i>	<i>Kommunikációs korszakok a szóbeliségtől az internetig</i>	Melyek a kommunikáció történetének alapfordulatai?	A médiatörténet fordulópontjai a szóbeliség, írásbeliség, tipográfiai fordulat, kép és hanginformációk rögzítése, tárolása és közvetítése, a távközlés forradalma, digitális fordulat.	1
		<i>Nyilvánosság fogalma; Az antik és a középkori nyilvánosság</i>	Mit jelent a nyilvánosság az életünkben?	A nyilvánosság olyan „kommunikációs aréna” amelyben információk, vélemények jelennek meg. A nyilvánosság működése szempontjából alapvető, hogy a köz és a	1

			Hogyan alakulhatott ki a mai nyilvánosság? Mit jelent a tömegkommunikáció?	magánszféra ügyei egyaránt megjelennek-e s ha igen, elkülönülve vagy egymástól nem elválasztható módon jelennek-e meg. A közügyeket megvitató polgárok által működtetett nyilvánosság a hatalom feletti kritika fóruma.	
		A polgári nyilvánosság			
		A tömegkommunikáció, a modern nyilvánosság		Tömegkommunikációs közlés mód: nagyipari módszerekkel gyártott és terjesztett szövegek egyirányú eljuttatása a tömegközönséghez. a közügyekről; A médiából szerzett információkon alapuló véleményformálás a tömegkommunikáció korában már nemcsak az elit kiváltsága.	1
		A kommunikáció fejlődésében szerepet játszó tényezők	Milyen okok kényszerítik ki a kommunikációs forradalmakat? Hogyan vizsgálhatjuk valamely korban és társadalomban a nyilvánosságot?	A kommunikációs korszakváltásokat gazdasági, a tömegek jobb megélhetését segítő kényszerek, az információhoz jutás és a szabad véleménynyilvánítás lehetőségét és jogát a társadalom növekvő demokrácia-igénye kényszeríti ki. A nyilvánosság működése függ az adott társadalom hatalmi berendezkedésétől, tagjainak helyzetétől, kommunikációs médiumaitól, a média működésének szabályozásától	1
		médiakonvergencia	Mennyiben újszerű és érdekes fejlemény a médiumok összekapcsolódása? Ez csupán technikai vagy a médiatartalmakra is	A különböző médiumok összekapcsolódása, egymásba olvadása radikálisan átalakítja a médiakörnyezetet, hatással van a médiaszövegek	

			hatással lévő jelenség?	megformálására és a médiahasználatra egyaránt.	
A média nyelve, média szövegek értelmezése (5)	A médiászövegek értelmezése (3)	Hír, hírtérték, hírszerkesztés	Miért és hogyan lesz valamiből hír a médiában? Milyen információk különösen fontosak a hírek megkonstruálása során?	Hír megkonstruáláshoz szükséges feltétel valamely esemény aktualitása és újdonsága valamint az, hogy sok emberre tartozzon. A hírtértéket az esemény váratlansága, földrajzi közelsége növeli miként az is, ha a történetek a hírfogyasztót személyesen érintik vagy megérinthetik. A hírszerkesztés annak logikus és tényszerű megfogalmazása, hogy mi és kivel történt, hol és mikor.	1
		Történet helyett történetjavaslatok	Miért nem konstruálhat történeteket a média? Miféle szövegeket bocsát a történetek helyett közre?	A valóságban nincsenek történetek, azokat az elbeszélő fogalmazza meg és a befogadó hozza létre a cselekmény ismeretében. A médiaipar ezért nem történeteket, hanem történetcsirákat és értelmezési javaslatokat visz a nyilvánosság piacára.	1
		Értelmezési keretek, diskurzusok	Mit jelent a diskurzus a nyilvánosságban? Miről árulkodik az a tény, hogy az egyes médiainstítúciók ugyanarról az eseményről gyakran erősen eltérő értelmezési keretekben mesélnek?	A diskurzus olyan társadalmi párbeszéd, amely megszabja, hogy mit lehet és mit nem lehet az adott témáról érvényesen és legitim módon mondani. A szövegeket előállító intézményes mesélők a történetkezdemények megfogalmazásával és narratív fejlesztésével saját intézményes érdekeiknek, ethoszuknak megfelelő, tudatosan választott értelmezési keretbe helyezik az eseményeket.	1
	A média nyelve, szövegtípusok	Sztereotipizálás	Miért szükségszerű a sztereotipizálás a médiában? Milyen veszélyes a sztereotipizálás a médiában?	A sztereotipizálás a médiászövegek természetes „üzemmódja”,	1

<i>pusok</i> (2)		sztereotípiák használata a mediatisált kommunikációban?	közvetít a tartalom közlője és a befogadó között. Amikor a média etnikumokról, kisebbségekről azokat az előítéletes és többnyire negatív állításokat fogalmazza újra és újra, amelyeket a publikum ismerni vél, az nagyon könnyen bármely kisebbség ellen fordítható, gyűlöletet kelthet, vissza lehet élni vele.	
	<i>Sorozatelv</i>	Miért lehet csak elvétve találkozni a médiában egyedül, csak egyszer elérhető szövegekkel?	Amit csak egyszer láthat a néző vagy olvasó, azt nem „tanulja meg”, nem hangolódik rá, nem várja, s ha mégis találkozik vele, lehet, hogy nem érti. Ezért a médiában nagyon erős a készítés arra, hogy az egyes szövegek ne önállóan küzdjenek meg a befogadó figyelméért, hanem egy-egy hosszasan elnyúló narratíva vagy diskurzus eseti, éppen soron következő darabjaként.	
	<i>A médiafelületek tagolása</i>	Miben segíti, miben erősíti meg a befogadót a stabil rovat szerkezet, műsorrend?	A hosszabb ideig változatlan, ismerős keret az otthonosságot, az „odatartozás” élményét biztosítja, egyben segít a fogyasztói hűség kialakításához és így a médiavállalkozás üzleti eredményességéhez.	
	<i>Szövegtípusok a médiában</i>	Mi a műfajiság szerepe a médiában? Melyek az egyes médiumok különösen fontos szövegtípusai, s vajon miért éppen azok?	Valamely médiaszöveg célja és értelme elsődlegesen a szövegtípust (műfajt) jellemző kódokból állapítható meg. Tanulmányozásra elsősorban a műfaj érdekes, az adott szöveg annyiban, amennyiben eltér a műfaj normáitól.	1

				A fontosabb szövegszoportok a következők: tájékoztató és véleményközlő, fikciós és nem fikciós, élő és konzerv, információs és szórakoztató szövegtípusok, közösségi média.	
A média kommunikáció szereplői, a média intézmények és közönségek (3)	A médiakommunikáció szereplői, a média intézmények és közönségek (5)	Médiaintézmények et jellemző sajátosságok	Mitől függ, hogy valamely médiaintézmény hogyan konstruálja (választja ki és forgalmazza) a közrebocsátott médiaszövegeket? Hogyan lehet felismerni a médiaszövegekben a történetjavaslatokat és a közrebocsátott értelmezési kereteket?	A médiaintézmények tevékenységét meghatározza a tulajdonlás és finanszírozás módja (magán vagy állami tulajdon), a rendelkezésre álló médiafelület, célközönség és erőforrások nagysága (meghatározó – nem meghatározó; lokális, nemzeti, nemzetközi vagy globális); a témaválasztás és a megformálás jellege (minőségi – bulvár), az intézmény eszmei-politikai beágyazottsága, nyilvánossággal kapcsolatos szemlélete (elkötelezett, pártos, semleges vagy bulvár).	1
		Tulajdonlás és finanszírozási modellek	Melyek a közszolgálati média alapvető feladatai, miért nem várható azok teljesítése a kereskedelmi médiától?	A közszolgálati média feladatát a demokratikus társadalmak nyelvi, kulturális és politikai közösségei számára alapvető értékek és érdekek, így a teljes lefedettség és a vélemények sokszínűségének biztosítása, a kisebbségi érdekek, szempontok megjelenítése, a nemzeti kultúra, örökség, nyelv és identitás megőrzése és gyarapítása valamint a minőségi műsorszolgáltatás.	
		A globális és lokális média	A globális eléréssel rendelkező	Minden országnak segítenie kell saját nyelvi	1

			médiavállalkozások korában mi a jelentősége a helyi médiának?	és kulturális hagyományaira épülő médiaiparát, mert annak hiányában az ott élő emberek kizárólag a világ multik által megfogalmazott reprezentációjával fognak találkozni.	
		Minőségi és bulvármédia	Mi a funkciója a minőségi és mi a sajátos funkciója a bulvármédiának?	Az elitet célzó minőségi sajtót a megbízhatóság, az eseményekkel kapcsolatos információk ellenőrzése, azok árnyaltabb bemutatása jellemzi. A közérthető, érdekes, drámai, személyes módon fogalmazó és az elittel szembeni bizalmatlanságot kifejező bulvár az üzleti eredményességen túl fontos szerepet vállal az erkölcsi határok sérüléseinek és áthágásainak a nyilvánosságra hozatalával és szimbolikus korrekciójával.	
		Újságírás modelljei	Megjelenik-e a médiainstémények nyilvánossággal kapcsolatos szemlélete abban, ahogy az újságírók láttatják a világot?	Az elkötelezett (a diktatúrák sajtóját jellemző), a pártos (vagy európai), a semleges-objektív (vagy angolszász) és a bulvár újságírói iskola szemléletét és gyakorlatát jól el lehet különíteni egymástól.	1
		Közönségek	Hogyan kezeljük napjainkban a közönség fogalmát? Egységes-e a közönség vagy inkább közönségeket ismerhetünk fel és különíthetünk el?	Az információs társadalom médiaközönsége rendkívül tagolt, nem ragadható meg homogén tömegközönségként. A közönséget meghatározó főbb tényezők: elérés, életkor, nemi hovatartozás, iskolázottság, kulturális és egzisztenciális háttér, érdeklődés.	1

		Reprezentáció	Mi köze van a valóságnak a médiában megjelenő világhoz, miféle világot jelenít meg a média? Kinek az érdeke, hogy sok csatorna sokféle műsort közvetítsen?	A médiaszövegek intézmények, személyek, érdekek, szándékok, eszközök, technológiák és szemléletek bonyolult kapcsolatainak, vitáinak reprezentációi, amelyek mindig valami helyett állnak, annak valamiféle narratívában kifejeződő sűrítményei és egyben képviselői.	1
Az új média néhány formanyelvi sajátossága (2)	Az új média néhány formanyelvi sajátossága (2)	Web2-es szövegformák	Milyen előnyei és veszélyei vannak annak, hogy egyre jobban kötődünk virtuális terekhez, virtuális kapcsolatainkhoz, információs forrásainkhoz?	Az adatvédelem hiányából következő kiszolgáltatottság, a konfliktuskezelésben a következmények nélküli agresszió megtévesztő sikerérzete, a kudarcos élethelyzetekből való menekülés függőséghez vezető pályáinak kialakulása komolyan veendő kísérőjelenségei a személyiség-expanzióknak, amit az interaktív netes szövegformák (szerepjáték, chat, blog, közösségi oldalak) felkínálnak.	1
		Interaktivitás	Miben azonos és miben különbözik lényegesen a „rég” és az „új” média használata egymástól? Megvalósult-e a nyilvánosságban a kétirányú kommunikáció?	A digitális média világát már nem csak az intézményes kommunikáció jellemzi, a web2-es alkalmazásokban a közönség tartalom-előállító is egyben	1
		Nonlineáris szövegek olvasása		Az új médiatartalmak jelentős részét nem lineáris olvasásra tervezik. A szövegek számos elágazási pontot, kijáratot kínálnak fel, bejárasi útvonalakra tesznek javaslatot.	
Médiahasználat, médiaetika (4)	Médiaszabályozás (3)	Jog és erkölcs	Összeütközésbe kerül-e az erkölcs és a jog a média működése kapcsán?	A média működésével kapcsolatos erkölcsi aggályok nagy része a közérdek és a magánszféra, a	1

			személyes adatok-információk sérthetlensége illetve a média örktya funkciójából fakadó szerepek összeütközéséből fakad. Valójában a kétféle normarendszer konfliktusáról van szó.		
		A <i>médiaszabályozás kulcskérdései</i>	Kell-e szabályozni a média működését, kell-e előírásokat alkotni az abban közölt tartalmakra vonatkozóan? Melyek a szabályozás kulcskérdései s miért éppen azok?	A média szabályozásának kulcskérdései rámutatnak a média társadalmi szerepének, működés módjának problémáira, lehetséges zavaraira, amelyek közül különösen fontos: a szólás-és véleménynyilvánítás szabadságának biztosítása; a médiaipari vállalkozások monopolhelyzetbe kerülésének korlátozása; a személyes adatok védelme; a személyiségi és szerzői jogok tisztelete; a sokszínű médiarendszer biztosítása; a médiatartalmak elérésének biztosítása; a fiatalkorúakra és/vagy a társadalom egészére veszélyes, nem kívánatos tartalmak megjelenésének korlátozása; a minőségi közszolgálati média működtetése; a politikai hatalom képviselőinek, pártoknak a részvétele a nyilvánosságban, a médiaintézmények irányításában és felügyeletében; a médiafelületek tulajdonjogának megszerzése; a médiával kapcsolatos szabályozás	2

				fejlesztésével, betartatásával megbízott hatóságok jogosítványainak, döntéshozó testületeinek, eljárásrendjének a meghatározása; a médiatartalmak archiválása, a megőrzött tartalmakhoz való hozzáférés biztosítása, értékesítése.	
Mozgókép					
(fő)témák megnevezése a kerettantervben órakerettel	főbb tematikai egységek megnevezése a helyi tantervben órakerettel	altémák megnevezése a helyi tantervben	A tudatosítást segítő néhány fontos kérdés	Az ismeretek elsajátítását segítő néhány alapvető állítás	javasolt óraszám
<i>A technikai úton rögzített kép és hang, mint a mozgóképi ábrázolás anyaga (2)</i>	<i>A mozgóképi közlésmód alaptulajdonságai</i>	<i>A mozgókép kettős természete</i>	Miféle médium az, amelyik egyszerre ábrázol és reprodukál? Vajon miért képes erre?	A mozgóképpel kapcsolatban a kettős természet kifejezés arra utal, hogy a kamerával rögzített felvétel valamely valóságos látvány technikai reprodukciója, amelyben az azt készítő is megnyilvánul, ezért egyben ábrázolás is.	1
		<i>Információs és jelentés a mozgóképen</i>	Mi a viszony a nyelvben és mi a mozgóképen a jelölő és a jelölt között? Miért nehezíti meg az információbőség a jelentésalkotást a mozgóképpel való kommunikáció esetén?	A mozgóképi közlésmód a technikai képrögzítéshez kötöttsége miatt végtelenül gazdag információkban. A néző számára ugyanakkor a mozgóképi szöveg jelentése bizonytalanabb, mint a beszédben vagy írásban történő kommunikáció esetén. A mozgóképi kommunikáció nehézsége (és különössége) abból adódik, hogy a mozgóképen a jelölő és a jelölt között közvetlen, hasonlóságon alapuló	

				viszony van. A látható dolgoknak – nem úgy mint a szavaknak – nincs egyértelmű „jelentése”.	
		Utalásokban gazdag médium	Miért tudja elképzelni a néző azt, amire a mozgókép csupán utal, de nem mutatja meg?	A mozgóképi közlés mód erősen épít az utalásos gondolkodásra, arra, hogy a részlet előhívja az élmény egészét, mozgásba hozza a látottakhoz hasonló egyéni élményeket felidézõ emlékezetet.	
		Mozgókép és valóság	Miért jelentette a technikai képrögzítés megjelenése valóságfelfogásunk gyökeres változását?	A technikai úton rögzített képekkel és hangokkal történõ kommunikáció a mozgókép alaptermészetének lényegét hordozza: mindannak, ami a vászonra (képernyõre) kerül a valóságban is végbe kell mennie. A filmkép – fényképfelvételek sorozata lévén – ténylegesen, fizikai módon kötõdik ahhoz a látványhoz, melyet megõrökít.	1
A mozgóképnyelv kifejezõ eszközei (5)	a mozgóképnyelv alapeszközei	narráció	Melyek a mozgóképes narráció alapvetõ eszközei?	A mozgóképi narráció azoknak a mozgóképi eszközöknek (cselekmény, tér-és idõszervezés, expozíció és lezárás, epizód és fordulat, tetõpont, történet, dramaturgia) az összefoglaló megnevezése, melyekkel a mozgóképi elbeszélés meghatározza a mozgóképen elbeszél világra vonatkozó tudás felépülésének rendjét, olyan utalások sorozata, amelybõl a néző megkonstruálja az elbeszél történetet.	2
		szerepjáték	Melyek a szerepjáték alapvetõ eszközei?	A mozgóképi szerepjáték azoknak a metakommunikációs, verbális és vokális	1

			eszközöknek az összessége (például térköz-szabályozás, gesztusok, mimika, érintés, öltözet hangerő, hangszín, párbeszéd) melyekkel valamely helyzetben a szereplők befolyásolni, módosítani tudják saját (és így mások) státuszát, az adott szituációt domináló, irányító vagy éppen elszenvető pozíciójukat.		
		<i>látványszervezés</i>	Melyek a mozgóképi látványszervezés alapvető eszközei?	<p>A kamera témához viszonyított helyzete és e viszony folyamatos változása sokat mond az elbeszélő abbéli szándékáról, hogy mikor milyen információt és hogyan hozzon a néző tudomására.</p> <p>A mozgóképi látványszervezés alapeszközei a képkivágás és a mélységélesség, a gépállás és nézőpont, a szemszög, a kameramozgások és a megvilágítás kialakítása, megválasztása.</p>	
		<i>montázs</i>	Milyen fontos funkciói vannak a montáznak a mozgóképi elbeszélésben?	<p>Az egyes beállítások illetve a képek és hangok montázs-szerkezete folyamatosságot, időt és teret, ritmust és jelentést konstruál, az elbeszélés alapvető stilisztikai eszköze. Gyakori montázmegoldás az elsősorban a történetmesélést segítő lineáris és párhuzamos montázs, a flashback és flash-forward, a beállítások ütközésére épülő, jelentést generáló attraktív (expresszív, intellektuális) montázs, a ritmusra szerveződő</p>	2

				metrikus, ritmikus, tonális montázs, a képszériákra épülő szeriális montázs és a vágásokat a kompozíció módosításával, kameramozgásokkal helyettesítő, hosszabb beállításokkal dolgozó belső montázs.	
<i>A látványszervezés alap eszközei a mozgóképen (3)</i>	<i>A látványszervezés alap eszközei a mozgóképen</i>	<i>Képkivágás, mélyság élesség</i>	Miért lényeges képnyelvi eszköz a képkivágás és a mélységélesség?	A plán a kamera által bekeretezett látvány mértékviszonyait jelölő fogalom, melyben a lépték mindig az emberi alak. A képkivágás a hangsúlyozás egyik fontos eleme a mozgóképen: valamely motívum dramaturgiai jelentőségét a többi képelemhez viszonyított méret alapvetően befolyásolja. A mélységélesség a tér mélységében való komponálás lehetőségét biztosítja azzal, hogy a megvilágítástól és az optika-használatától függően az elő, közép és háttér élességviszonyai befolyásolhatóak.	1
		<i>nézőpont, gépállás</i>	Mi a szerepe a szokatlan nézőpontok alkalmazásának, mint mozgóképi kifejező eszköznek?	A kamera nézőpontja, a gépállás lehet vízszintes, rézsútos (alsó vagy felső) és függőleges. A szokásostól eltérő nézőpont a beállításban látható cselekmény vagy motívum drámaiságát - félelmetességét, jelentéktelenségét, emelkedettségét – hangsúlyozhatja.	
		<i>szemszög</i>	Mi a szemszögváltás funkciója a mozgóképi szövegszervezésben?	A szereplőkkel való azonosulás vagy az azonosulás megszűnése, esetleg új azonosulási pozíciók felvétele melyet a kamerapozíció hordoz, segíti a nézőt a	1

			cselekmény értelmezésében.		
		kamera mozgások	Mi a jelentősége a kamera mozgásának a mozgóképi szövegszervezés szempontjából?	A mozgó kamera lehetőséget ad arra, hogy a cselekményt úgy is láthatóvá, nyomon követhetővé tegye, esetleg valamely szereplőhöz rendelhesse és a megfelelő pozícióból mutathassa a mozgókép, hogy ne kelljen vágásokkal szétarabolni a folyamatos téridő élményt. Kameramozgás a svenk, a fahrt, a daruzás illetve ezek kombinációi valamint a kézikamera. A kamera mozgatását segítő eszközök a dollyk, fahrt-eszközök és daruk illetve a stedycam és flyngcam. A variózás (vagy zoomolás) nem kameramozgás, hanem optikai trükkhatás.	
		beállítás típusok	Mi a funkciója az egyes beállítástípusoknak?	Az elbeszélő és az ábrázolt szituáció kapcsolatát négyféle beállítástípus fogalmazhatja meg: a funkcionális leíró, a valamelyik szereplővel azonosuló szubjektív, az egyik szereplőhöz közeli, de azzal mégsem azonos pozícióból felvett társított és az elbeszélői értelmezést kifejező, a cselekményábrázoláshoz közvetlenül nem kapcsolódó szerzői beállítás.	1
		megvilágítás	Miért fontos kifejező eszköz a mozgóképkészítő kezében a fény?	A megvilágítás különösen akkor válik mozgóképi kifejező eszközzé, amikor bizonyos motívumok árnyékba vagy sötétbe, míg mások világosba kerülnek attól függően, hogyan akarja az alkotó kiemelni a cselekmény szempontjából fontos	

				látványelemeket. A megvilágításnak a zenéhez hasonlóan erős hangulati ereje lehet.	
A mozgó képi szövegek rendszerezése (4)	A mozgóképi szövegek rendszerezése	megjelenési felület	Milyen szempontok szerint különböztethetők meg a mozgóképi szövegek egymástól?	A moziba, televíziós vagy számítógépes képernyőre szánt mozgóképes alkotások egészen napjainkig más és más technológiával készültek. A nagyfelbontású digitális képrögzítés, tárolás és megjelenítés elterjedésével ennek a rendszerezési szempontnak történeti jelentősége lesz csupán.	1
		a hossz, mint forgalmazási kategória		A mozgóképi szövegek hossza meghatározhatja, hogy milyen forgalmazási csatornákon terjeszthető jobban az anyag. A hossz többnyire erősen befolyásolja a szöveg narratív eszközhasználatát.	
		a valóság ábrázolásához való viszony – dokumentum és-fikció	Megállapítható-e egyértelműen, hogy egy filmalkotás dokumentum vagy fikció? Minek az alapján következtethetünk erre?	A dokumentumfilm megtörtént eseményekről, személyekről, drámákról mesél, tényeken alapszik, a formát inkább a valóságot reprodukáló szemlélet határozza meg, így csak elvétve dolgozik színészekkel, szereplői saját személyiségüket képviselik, nem használ utószinkront. A fikciós filmben a teremtő gesztus az erősebb, történetet mesél, kitalált karakterekkel, cselekménnyel, fordulatokkal dolgozik. A fikciós film nem azonos a játékfilmmel, amely gyakran valóságos eseményeken alapszik. A dokumentum-és fikció tiszta formában sosem jelenik meg, mindig a formai eszközök	1

				használata és a szemlélet utal arra, hogy az adott film melyik csoportba sorolható inkább.	
		<i>az alkotói szándék és nézői elvárás – műfaj (zsáner) film, szerzői film)</i>	Értékesebb-e egy szerzői film, mint egy műfaji alkotás? Össze lehet-e vetni a kétféle beszédmódot egymással? Minden esetben el lehet-e dönteni, hogy szerzői vagy műfaji alkotással van-e dolgunk?	A műfaji film olyan művek rokonsági csoportja amely a közösség valamely örök és feloldhatatlan problémáját mutatja újra-és újra az adott kor számára élvezhető nyelven. A szerzői film ezzel szemben az alkotó sajátos látásmódjának, a valóság személyesebb filmes megragadásának szándékát, a formanyelv újszerű alkalmazását jelenti. A műfaji és a szerzői szemléletmód nem értéktartalmú megkülönböztetés.	2